

Arthur Machen

Hrúza

VOLVOX GLOBATOR 2017

Arthur Machen:
Hrůza
volvox globator 2017

Arthur Machen:

Hrúza

Arthur Machen
The Terror

translation © Jaroslav Kučera, 2017

ISBN 978-80-7511-384-9

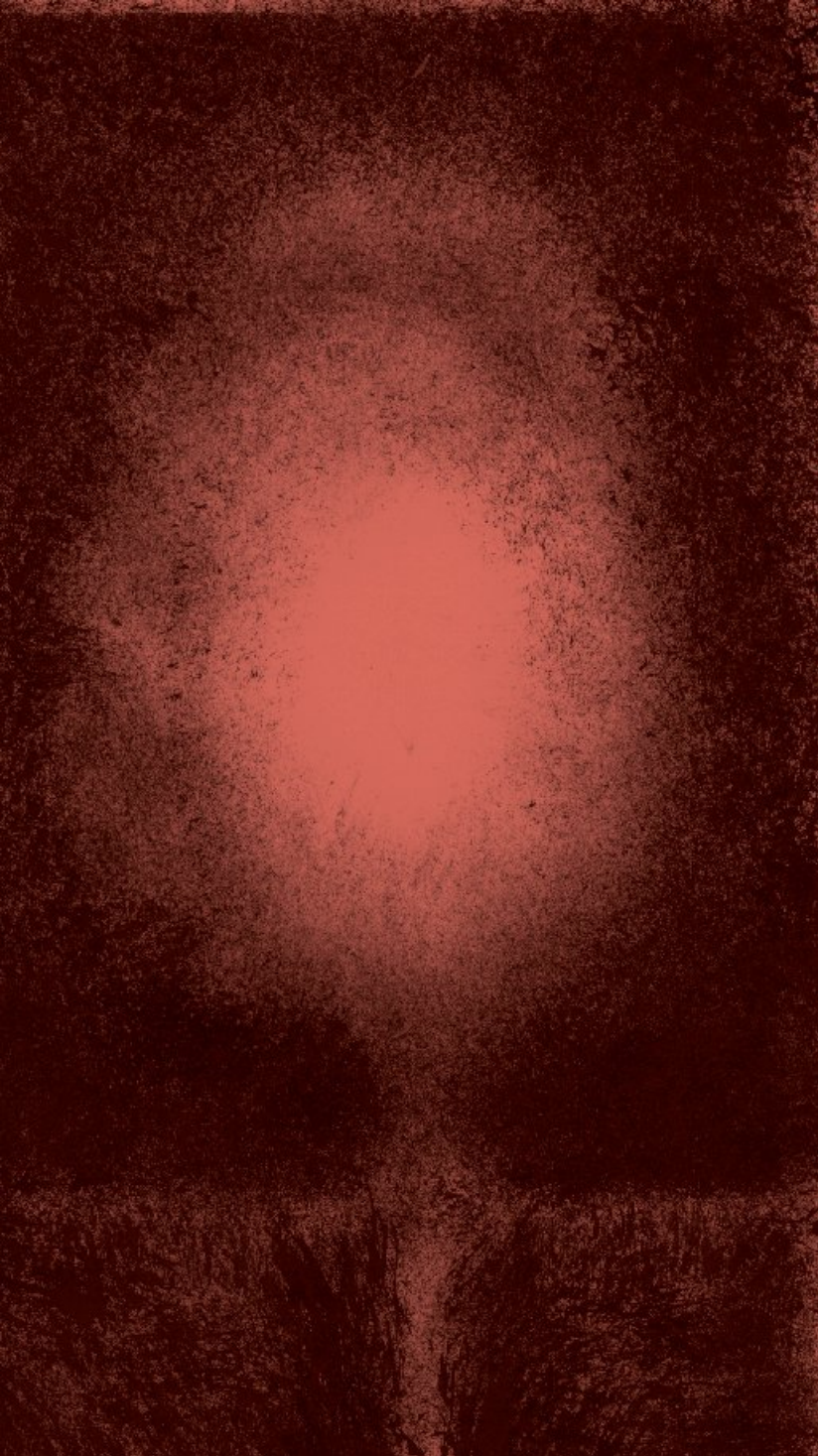
ISBN 978-80-7511-385-6 (epub)

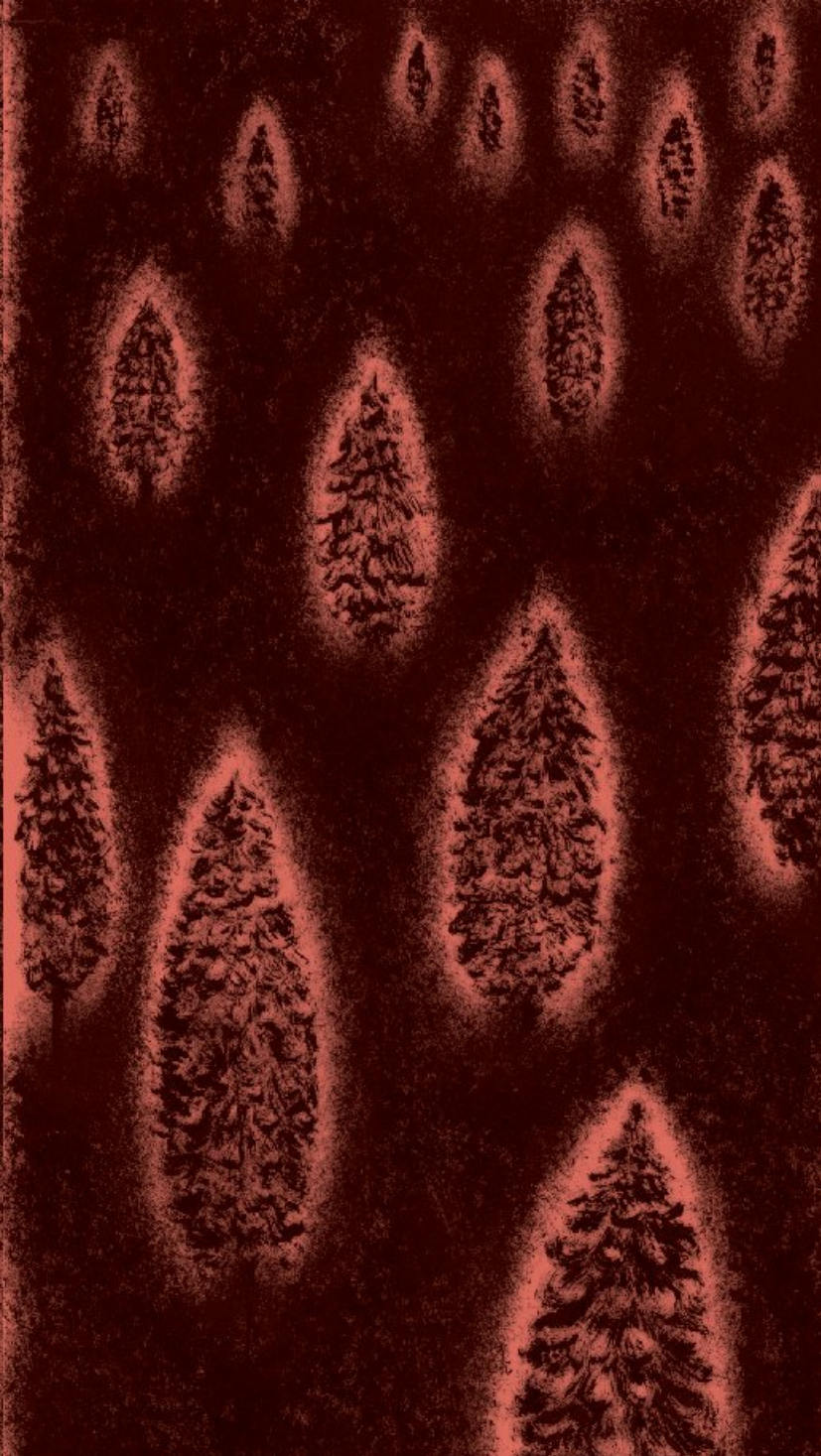
ISBN 978-80-7511-386-3 (pdf)

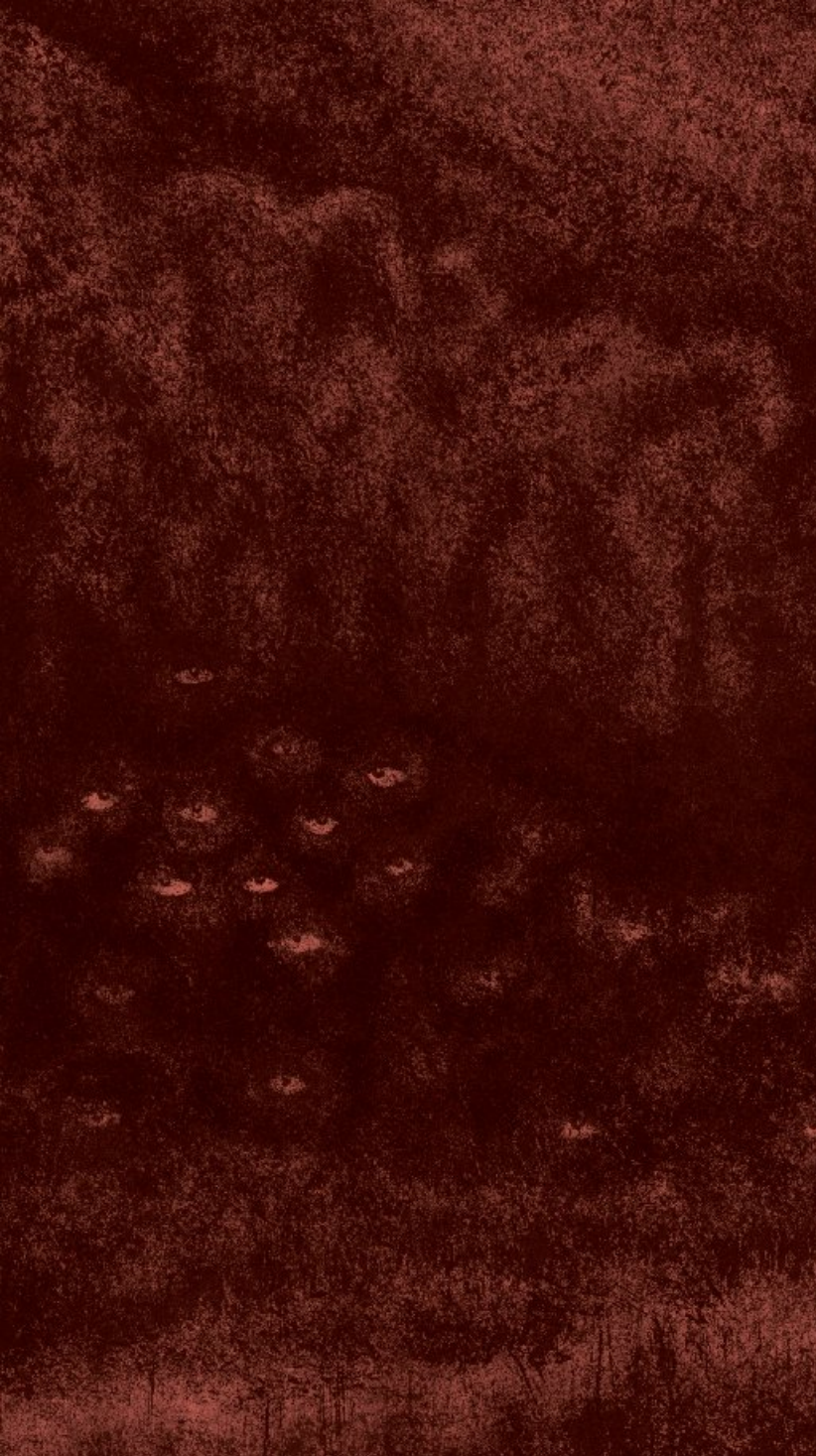

1 / Příchod hrůzy

Po dvou letech opět otevíráme stránky ranního tisku s chutí a pocitem radostného očekávání. Na počátku války jsme prožili silná citová pohnutí: pocit hrůzy ze zkázy, která se zdála být neuvěřitelná a současně nezvratná – to bylo po pádu Namuru, kdy německá vojska zaplavila jako vzedmuté vody francouzský venkov a postoupila až velmi blízko k branám Paříže. Poté jsme prožili záchvěv nadšení, když dorazily dobré zprávy, že tato děsivá záplava byla odvrácena a Paříž a svět jsou opět v bezpečí – v každém případě aspoň na čas.

Poté jsme celé dny doufali v další zprávy, stejně dobré, jako byla tato, anebo lepší. Byl generál von Kluck* obklíčen? Dnes ne, ale možná se tak stane zítra. Ze dnů se ale stávaly týdny a ty se protahovaly na měsíce: zdálo se, že boje na západní frontě ustrnuly na mrtvém bodě. Čas od času se situace zdála být nadějná, s příslibem ještě lepšího vývoje. Britské ofenzivy u měst Neuve Chapelle a Loos se ukázaly být zklamáním poté, co vyplynuly na povrch všechny okolnosti. Bojové linie na západní frontě – přes veškeré snahy o zvrát k vítězství – se nepohnuly. Zdálo se, že se nic neděje, číst nebylo co, s výjimkou zpráv o průběhu operací, jež byly zjevně nicotné a bezvýznamné. Lidé se dohadovali o důvodu této nečinnosti, ti optimističtější tvrdili, že generál Joffre** má plán a že nepřítel „nahlodává“, jiní prohlašovali, že máme nedostatek munice, a další opakovali, že nově odvedení branci ještě nejsou vycvičeni k boji. Tak plynuly měsíce, až uběhly téměř dva roky války, než začala nehybná britská bojová linie znovu ožívat, jako by se probírala z dlouhého snu, a začala se valit vpřed přes vojska nepřítel.

* Německý generál v první světové válce – pozn. překl.

** Francouzský generál v první světové válce – pozn. překl.

Tajemství dlouhé nečinnosti britské armády bylo pečlivě tajeno. Na jedné straně bylo přísně střeženo cenzurou, jejíž strohá upjatost, hraničící často s absurditou – například že „stanoviska velitelů a ... se liší“ – se v této konkrétní záležitosti stávala až nepřičetnou. Jakmile začal být skutečný dosah toho, co se děje anebo co se začínalo dít, úřadům zřejmější, byl pro všechny majitele novin ve Velké Británii a Irsku vydán striktně tajný oběžník. Všichni vlastníci novin byli varováni, že mohou s jeho obsahem seznámit pouze jedinou osobu, konkrétně odpovědného redaktora novin, který měl uvedená sdělení zachovat v tajnosti, a to pod hrozbou vysokých pokut. Oběžník zakazoval jakoukoli zmínku o určitých událostech, k nimž došlo anebo k nim může dojít; zakazoval jakékoli zmínky o těchto událostech, jakýkoli náznak jejich pouhé existence či možnosti jejich existence, a sice nejen na stránkách tisku, ale také v jakékoli jiné podobě. Téma nesmělo být zmiňováno v rozhovorech a nesmělo být ani náznakem zmiňováno v korespondenci. Samotná existence oběžníku, bez ohledu na jeho obsah, měla být přísně tajná.

Tato opatření byla úspěšná. Jakýsi bohatý majitel novin na severu, poněkud rozpálený na konci banketu podnikatelů v textilním průmyslu (který se konal jako obvykle), si dovilil vedle stojícímu muži říct: „Jak hrozné by bylo, vidíte, že mám pravdu, kdyby...“ Jeho slova byla opakována jako důkaz: starému Arnoldovi bylo doporučeno, že je načase, aby se dal dohromady, a byla mu vyměřena pokuta tisíc liber. Poté zde byl případ jakéhosi obskurního týdeníku vydávaného v okresním městě zemědělské oblasti ve Walesu. Meiroský pozorovatel (tak ho budeme nazývat) byl tištěn v zadních prostorách papírnictví a jeho čtyři stránky obsahovaly novinky z místních výstav květin, zmínky o charitativních farních akcích, zprávy o jednáních městské rady a vzácně i případy utonulých při koupání. Vydal také seznam návštěvníků, který jak bylo známo, obsahoval šest jmen.

Tento osvícený orgán vytiskl článek, jehož si nikdo ne-
všiml a který se velice podobal ostatním článkům, běžně
v těchto novinách tištěným. Dotyčný článek mohl stěží
někomu vůbec něco naznačit – tedy někomu, kdo nebyl
plně zasvěcen do tajemství. Skutečnost byla taková, že
příslušná část informace se do týdeníku dostala vinou
majitele, který byl také redaktorem a který neopatrně
ponechal poslední fáze přípravy tohoto konkrétního
čísla svému jedinému zaměstnanci. Onen zaměstnanec,
který byl v této instituci jako obvykle ten nejchytřejší
a nejméně postradatelný, uvedl na zadní straně pár
řádek v rozsahu celých dvou palců o jakýchsi řečech,
které zaslechl na trhu. Výsledek byl ale takový, že Mei-
roský pozorovatel přestal vycházet – podle slov majitele
v důsledku „nežádoucích okolností“, které odmítal jak-
koli komentovat. Nevysvětlil nic, ale o to více proklínal
všechny „zatracené všetečné čmuchaly“.

Dostatečně důkladná a zcela důsledná cenzura do-
káže úžasnými způsoby ukrýt to, co má být ukryto.
Před válkou, jakkoli bychom se mohli domnívat ně-
co zcela opačného, by člověk mohl tvrdit, s cenzurou
nebo bez ní, že o skutečnosti vraždy v místě X anebo
o bankovní loupeži v místě Y se veřejnost rozhodně
dozví – ne-li rovnou z tisku, pak v každém případě na
základě ústních zpráv a toho, co se povídá mezi lid-
mi. A tak by tomu skutečně bylo: v Anglii před třemi
sty roky a na dnešních kmenových územích divochů.
V poslední době jsme se ale naučili natolik přikládat
váhu tištěnému slovu a natolik na něj spoléhat, že
naše schopnost předávat si zprávy ústním podáním
zakrněla. Zakažte tisku uvést zprávu o vraždě pana
Jonese, a budete žasnout nad tím, jak málo lidí se
o této skutečnosti dozví a do jaké míry budou ti, kteří
se o ní dozví, takové zaslechnuté zprávě důvěřovat.
Potkáte muže ve vlaku, jenž poznamená, že zaslechl
cosi o vraždě v Southwarku – je nekonečný rozdíl me-
zi dojmem, jaký ve vás takováto nahodilá konverzace
zanechá, a dojmem, který ve vás vyvolá pár řádek v tis-
ku, uvádějících jméno, ulici, datum a všechny ostatní